

Inleiding themanummer het welbevinden van leraren

Beste lezer,

De roep om aandacht voor het **welbevinden van leraren** klinkt steeds luider. Toenemende werkdruk, hoge verwachtingen en de complexiteit van de hedendaagse onderwijspraktijk maken het leraarschap, meer dan ooit, veeleisend. Burn-out en stress-gerelateerde uitval zijn geen uitzonderingen meer. Juist daarom is het essentieel om stil te staan bij de vraag: *hoe zorgen we ervoor dat leraren zich goed blijven voelen in hun beroep: van hun eerste dag in de opleiding tot aan de laatste les voor hun pensioen?*

Tegelijkertijd groeit de aandacht voor manieren om dat welbevinden te versterken. In lerarenopleidingen, scholen en beleidsinitiatieven ontstaan steeds meer inspanningen om het welbevinden te bevorderen. Want leraren die zich goed voelen, staan krachtiger voor de klas, kunnen beter inspelen op de behoeften van hun leerlingen en dragen bij aan een positief leer- en werkklimaat.

Een thema dat leeft op een moment om stil te staan

Dit themanummer verschijnt in een bijzonder jaar: Velon bestaat 50 jaar en Velov 20. In deze tijd hebben de verenigingen voor lerarenopleiders op verschillende manieren aandacht besteedt aan nog steeds actuele thema's. Te denken valt aan: kansen(on)gelijkheid, lerarentekort, en beroepsbeelden. Het Tijdschrift voor Lerarenopleiders speelt hier ook een grote rol in. De respons op onze oproep dit jaar voor bijdragen bevestigde hoezeer dit thema leeft. Vele auteurs dienden waardevolle inzendingen in, wat resulteerde in een rijk en divers themanummer. We zijn trots op de hoge kwaliteit en de variatie in bijdragen: van onderzoeksartikelen en beschouwingen tot praktijkvoorbeelden, methodieken en opiniestukken. Die diversiteit weerspiegelt precies wat het *Tijdschrift voor Lerarenopleiders* wil zijn: een platform waar onderzoek, beleid en praktijk elkaar versterken.

Overzicht van de bijdragen

Dit themanummer verkent het welbevinden van leraren in alle fasen van hun loopbaan en laat zien hoe lerarenopleidingen, scholen en beleidsmakers kunnen bijdragen aan een duurzame onderwijsloopbaan. De artikelen zijn thematisch gegroepeerd rond de drie fasen van het professionaliseringscontinuüm.

1. Tijdens de initiële lerarenopleiding

Verschillende bijdragen richten zich op hoe aanstaande leraren zich mentaal sterk en verbonden kunnen voelen. Zo wordt in een praktijkvoorbeeld van Hogeschool Windesheim het project *'Met veerkracht aan de slag!'* beschreven. Daarnaast presenteren de Universiteit Utrecht en de KU Leuven een nieuwe methodiek om het gevoel van verbondenheid – de *sense of belonging* – bij studenten te versterken.

2. Tijdens de inductiefase van startende leraren

Deze fase komt aan bod in een beschouwing van Harmen Schaap over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het welzijn van beginnende leraren. De Marnix Academie presenteert een toolkit voor het versterken van veerkracht, terwijl twee onderzoeksartikelen ingaan op het welbevinden van starters: één op de intentie om het basisonderwijs te verlaten, en één op verschillen tussen zij-instromers en starters.

3. Tijdens de levenslange professionele ontwikkeling van leraren

In deze fase worden onder meer de doelmatigheidsbeleving van kleuterleerkrachten onderzocht en het belang van leerkracht-leerlingrelaties voor welbevinden belicht in een beschouwing van Liedewij Borremans. Daarnaast worden nieuwe methodieken gepresenteerd, zoals *'Kapitein Werkgeluk'* van Hogeschool West-Vlaanderen en de module *'Leerkracht in balans'* van Stedelijk Onderwijs in Antwerpen.

Naast deze drie fasen bevat dit themanummer ook vier bijdragen die ingrijpen op **beleidsniveau**. Wouter Schelfhout beschouwt schoolbeleid gericht op het behouden van leraren, Lisa Reinders pleit in haar opiniestuk voor het erkennen van ongelijkheid tussen academisch opgeleide leerkrachten en de twee onderzoeksartikelen onderzoeken respectievelijk het stimuleren van innovatief

gedrag bij startende leraren in het voortgezet onderwijs en structurele maatregelen ter ondersteuning van terugkeer in het onderwijs na een burn-out.

Samen werken aan duurzaam welbevinden

Met dit themanummer willen we niet alleen het belang van welbevinden onderstrepen, maar vooral **inspireren om ermee aan de slag te gaan**. U vindt in dit nummer onderzoeksbevindingen, praktijkvoorbeelden en concrete handvatten om het gesprek over welbevinden aan te gaan, nieuwe initiatieven te ontwikkelen en bestaande praktijken te versterken.

Laat dit themanummer een uitnodiging zijn om samen verder te onderzoeken, te reflecteren én te handelen. Want goed onderwijs begint bij (aanstaande) leraren en lerarenopleiders die zich goed voelen.

Wij danken van harte de leden van de gastredactie voor hun waardevolle inzet: Marjon Bruinsma, Jolise 't Mannetje, Benjamin Ponet, Harmen Schaap, Wouter Schelfhout, en Bénédicte Vanblaere.

Webinar

Na het lezen van dit themanummer vol inspiratie over het welbevinden van leraren nodigen wij u graag uit om het gesprek voort te zetten tijdens het webinar *'Uitdagingen en kansen voor het welbevinden van (aanstaande) leraren'* speciaal voor leden van Velon en Velov op vrijdagmiddag **16 januari 2026, van 15.00-16.30 uur**. Houd de website van Velon (www.velon.nl) en/of Velov (www.velov.be) in de gaten voor meer informatie en aanmelding.

Wij wensen u veel leesplezier en inspiratie.

Aron Decuyper en Lidewij van Katwijk
voorzitters gastredactie